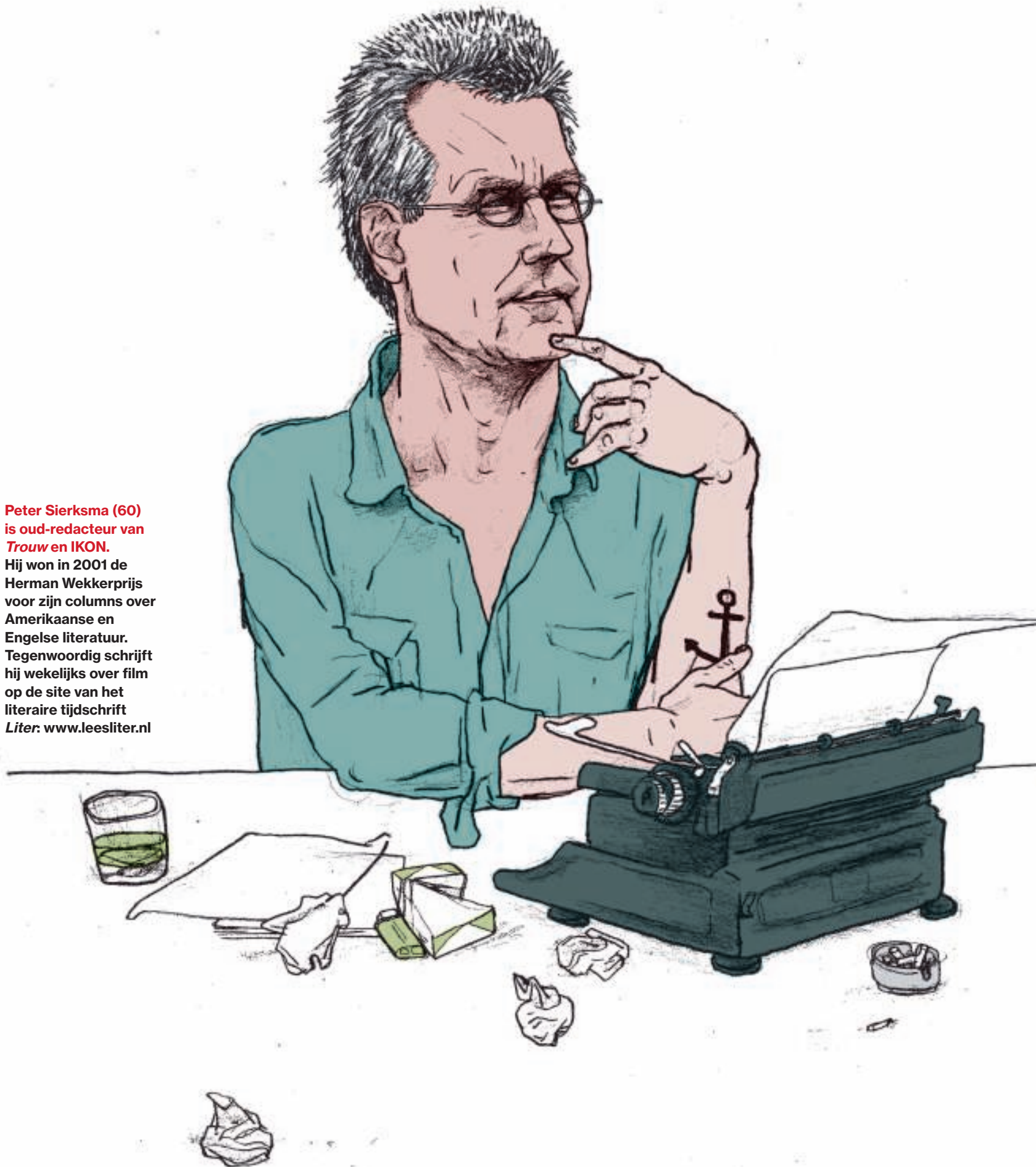

Peter Sierksma (60)
is oud-redacteur van
Trouw en *IKON*.
Hij won in 2001 de
Herman Wekkerprijs
voor zijn columns over
Amerikaanse en
Engelse literatuur.
Tegenwoordig schrijft
hij wekelijks over film
op de site van het
literaire tijdschrift
Liter: www.leesliter.nl

EN, HOE IS HET MET JE BOEK?

Het idee ooit zijn naam op de omslag van een boek te zien staan, was zo aantrekkelijk dat Peter Sierksma zijn baan opzegde. Schrijver, dát zou hij worden. Maar het liep anders.

Tekst **PETERSIERKSMA** Illustraties **GIJS KAST**

Afen toe wordt de vraag nog gesteld. De vraag naar Het Boek. Het Boek dat bijna twintig jaar boven de markt hing en al die tijd als een wolk met me meetrok.

Het is een kwestie van snel schakelen. Doe ik de korte of de lange versie? Meestal de korte: „Goed, dank je. ’t Schiet al aardig op.”

De lange is lastiger, want voor je het weet lig je op de pijnbank. In dat geval rest er slechts één uitweg: de gang der zelfspot, ofwel een kwinkslag met verwijzing naar de even genadeloze als troostrijke schrijverscartoons van Peter van Straaten, Stefan Verweij, Kamagurka. En niet te vergeten ZAK, pseudoniem van de Belgische cartoonist Jacques Moeraert, die mijn lot al vroeg voorzag: zegt een oude vrouw met stok tegen manlief die wat sip achter zijn laptop zit: *‘Weinig schrijvers kunnen het totale oeuvre op hun grafsteen laten zetten’*.

De eerste ontmoeting met de man die zomaar mijn uitgever had kunnen worden, vond plaats in het najaar van 1996 toen ik voor *Trouw* de Buchmesse in Frankfurt bezocht. Ik logeerde in een klein familiehôtel waar de stekkerdozen weliswaar los in de muren hingen, maar de sfeer uiterst *gemütlich* was. Daar, tij-

dens het ontbijt, raakten we aan de praat, deden ons werk en dronken ’s avonds bier in de Frankfurter Hof met een stel aanstormende jonge Ierse schrijvers, van wie Colum McCann de leukste en Roddy Doyle de bekendste was.

Those were the days!

Terug op de redactie kreeg ik van tijd tot tijd een bruingele envelop toegestuurd met knipsels waarvan de afzender wist dat ze me boeiden. Niet lang daarna volgde de uitnodiging voor een, naar later zou blijken vrijwel jaarlijks terugkerende, lunch. Ik had daar, zeker in het begin, nogal romantische voorstellingen bij. Dacht aan diepzinnige gesprekken, koffie met appeltaart en later op de dag een blond glas bier. En ook aan mooie vergezichten. Maar zo verliep het niet. Elk jaar werd ik door mijn toekomstige uitgever verwelkomd met een kort maar krachtig: „Dag Peter, hoe is het met je?” Direct gevolgd door: „En, heb je al wat?”

Dat laatste zinnetje raakte mijn hart als een harpoen. Het appelleerde aan een oude wens waarin ik mijn jeugdherinneringen aan een oude melkfabriek om de hoek hoopte te combineren met de veel grotere wereld van een bekende Amerikaanse letterkundige, William Henry >>>

Prince, op zoek naar het 'sublieme', zeg maar het goddelijke achter de horizon, het einde van de wereld.

De uitnodiging om te schrijven maakte me behalve ongeduldig ook overmoedig. Hoewel er op de krant genoeg te doen was, gaf het idee alleen al vleugels. De tijd voor risico's brak aan. Want zeg nou zelf: waar veel schrijvers met hun manuscripten moeten leuren, was het bij mij mooi andersom: wel een uitgever, geen boek.

Antarctica

En zo verliet ik de krant, werkte korte tijd als freelancer bij de omroep en zette mij aan Het Boek. Om mijn personages goed te kunnen begrijpen, leek het me handig het einde van de wereld ook daadwerkelijk te bezoeken. En dus zeilde ik spoedig met een driemaster van New York naar Boston en toen dat niet genoeg materiaal opleverde met dezelfde bark verder. Van het uiterste puntje van Vuurland naar de rafelranden van Antarctica. Daar, tussen de ijsschotsen, zou de geleerde held en verteller uit mijn boek na lang zoeken vinden wat hij eerder een leven lang in boeken had gezocht: een potvis en een mysterieuze figuur, Paul Westerberg geheten – niet voor niets genoemd naar de even verlegen als getormenteerde zanger van een van mijn oude lievelingsbands, The Replacements.

Dat reizen ging me best goed af, al zeg ik het zelf. Ik verzamelde uitspraken van kapiteins en zeelieden en noteerde begin 2001 de bevindingen van een ervaren expeditieleider, die mij vertelde hoe zij de permanente ijsskap van het kleine Petermann Island in korte tijd dramatisch had zien wegsmelten. Haar verdriet gaf het boek nog meer gestalte. Sterker, het gaf er zelfs, ruim voordat Al Gore zijn ongemakkelijke waarheid openbaarde, een betekenisvolle politieke draai aan.

Maar aan het reizen kwam een eind en eenmaal thuis wachtte het echte werk. Ik had geen baan meer en merkte hoe de druk voorzichtig toenam.

Hoe schrijf je een roman? De eerste zin lag er al jaren, maar dan en toen: wat nu? Terwijl de ene na de andere collega debuteerde, bleven mijn schriften en schermen zowat leeg en zag ik mijn inkomsten rap slinken. Ik beet me vast in constructies en structuren en was al blij als ik een cartoon van Kamagurka zag met man met druipende vulpen die roept: 'Papier! Snel, ik begin te schrijven!'

Snel of niet, halverwege 2012 lag er voor het eerst in zestien jaar een voorlopig manuscript op de burelen. Iedereen op-

gelucht. Er was taart en mijn redacteurs riepen vrolijk 'Ga zo door!'

Ik tikte als een bezetene de ene versie na de andere en beleefde hoe de horizon er met de dag rooskleuriger uitzag. In maart 2013 volgde een heus contract. Er viel een last van mijn schouders; nu was het nog slechts een fluitje van een cent.

Maar helaas: Paul noch Prince bereikten hun bestemming. Alsof Maarten Biesheuvel het had bedacht, liepen ze alsnog vast in het pakjies aan de andere kant van de wereld. En 't allerergst van alles: ze kwamen nooit meer los. Want niet veel later kreeg ik een mailtje dat het afgelopen was.

Tijdens onze afscheidslunch vroeg ik mijn uitgever: „Waarom? Ik dacht dat ik er bijna was.”

We aten twee dubbele sneetjes bruin brood met kroket. En terwijl ik het vroeg keek hij me aan met die typerende, nooit

DE EERSTE ZIN LAG ER AL JAREN

aflatende twinkeling in zijn ogen, waaruit ik opmaakte dat hij vrijwel alles wat hij meemaakte in het leven behalve ernstig meestal ook enigszins hilarisch vond.

Hij wist het niet, zei hij. Het was een gevoel. Een gevoel dat ergens onderweg was verdwenen.

Maar wat zag je dan in mij, wilde ik weten.

„Een uitgever probeert wel eens wat. En jij schreef mooie stukjes. Op grond waarvan ik dacht: wie weet wordt het wat.” Op die manier had hij, om maar eens iemand te noemen, ook dichter Cees Nooteboom aangezet tot de roman en schrijver Ian McEwan opgestuwd tot grote daden.

Het had dus gekund.

Maar 't kwam niet. En wat er kwam was, dat zag hij goed, gewoon niet goed genoeg.

Na de droge witte wijn (geen biertje maar, deze dag) en de kroketten namen we als altijd hartelijk afscheid. Het was een prachtige late nazomerdag, die eerste van oktober en ik weet nog dat ik, hoewel gestrand en ruw verlost van al mijn dromen, nergens spijt van had. Ik had mijn boek geleefd en bijna niemand die het ooit nog hoefde lezen. ■